

ПІВДЕННО-ЗАХІДНИЙ
АПЕЛЯЦІЙНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

22 лютого 2021 року

м. Одеса

Справа № 916/1542/20

Південно-західний апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:
головуючого судді: Аленіна О.Ю.
суддів: Головея В.М., Лавриненко Л.В.
секретар судового засідання: Герасименко Ю.С.

за участю представників учасників справи:

від Кірющенко Олександра Михайловича – особисто;

від Шаталюк Станіслава Сергійовича – особисто та адвокат Мельник А.О.

від ОСББ "Французький" – адвокат Коваленко К.О.

від Клімової Олени Георгіївни – адвокат Коваленко К.О.

від Гаврика Григорія Івановича – адвокат Коваленко К.О.

**розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційну скаргу Кірющенка
Олександра Михайловича**

на рішення Господарського суду Одеської області від 12.10.2020

по справі №916/1542/20

за позовом 1. Кірющенко Олександра Михайловича

2. Шаталюк Станіслава Сергійовича

3. Крицької Тамари Вікторівни

до Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький"

**за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на
стороні відповідача: 1. Клімової Олени Георгіївни**

2. Гаврика Григорія Івановича

про визнання недійсним рішення та скасування запису

Встановив

У червні 2020 Кірющенко Олександр Михайлович, Шаталюк Станіслав Сергійович та Крицька Тамара Вікторівна звернулися до Господарського суду Одеської області з позовною заявою до Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", в якій просили суд:

- визнати недійсним рішення правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", затверджене Протоколом №31, від 29.01.2016, яким було обрано головною правління Клімову Олену Георгіївну та уповноважено її для проведення реєстраційних дій щодо зміни керівника юридичної особи,

*4872*347575*1*0*

- скасувати запис номер 15561070006042294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей Іриною Юріівною) про визнання Клімової Олени Георгіївни з 01.02.2016 (відповідно до статуту) керівником та надання їй права представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори від імені юридичною особи.

В обґрунтування заявлених вимог позивачі зазначають, що рішення правління ОСББ "Французький" від 29.01.2016 року (Протокол №31), яким обрано головою правління ОСББ "Французький" Клімову О.Г., прийнято з порушенням норм Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та діючого (в редакції, чинної на момент виникнення спірних правовідносин) Статуту ОСББ "Французький", зокрема, оскаржуване рішення прийнято неповноважним складом членів правління. До того ж, у протоколі засідання правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький" від 29.01.2016 відсутні особисті підписи членів правління.

За твердженням позивачів, відповідно до норм діючого на час прийняття оскаржуваного рішення правління статуту ОСББ "Французький", право на звільнення з посади голови правління та обрання нового голови правління мали лише загальні збори об'єднання. Зазначення у типовому статуті положення щодо права обрання голови правління саме правлінням не має значення, оскільки ОСББ "Французький" не було затверджено нового статуту, який би відповідав положенням типового статуту.

Вимога про скасування запису про зміну керівника в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей Іриною Юріівною), як відомостей, щодо достовірності яких виник спір, на думку позивачів, має похідний характер від первісної позовної вимоги та залежить від наявності самого порушеного права, яке підлягає захисту у ефективний спосіб.

Рішенням Господарського суду Одеської області від 12.10.2020 у задоволенні позову відмовлено.

В мотивах оскаржуваного рішення суд першої інстанції зазначив, що ~~першочерговим питанням, яке підлягає встановленню в рамках даного спору, є наявність або відсутності у правління ОСББ "Французький" компетенції на обрання голови правління.~~ Так, проаналізувавши положення затвердженого станом на момент прийняття спірного рішення статуту ОСББ "Французький", Закону України "Про ОСББ" в редакції після 1.07.2015, Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та типового статуту в редакції 23.09.2015, місцевий господарський суд дійшов висновку, що, починаючи з 01.07.2015, статут ОСББ "Французький", а саме: розділ 4 статуту в редакції від 27.07.2011 не може бути застосований у зв'язку з відсутністю у законодавстві такого органу управління ОСББ як „загальні збори його членів”. У зв'язку з чим застосуванню підлягають норми Законів України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та "Про ОСББ", а також Типового Статуту. При цьому, судом першої інстанції звернуто увагу на відсутність як в матеріалах справи, так і в матеріалах реєстраційної справи спеціальних нормативних актів, прийнятих рішенням загальних зборів співвласників ОСББ

"Французський", які регулюють інший порядок обрання та відкликання голови та членів правління, їх кількісний склад та терміни обрання. Таким чином, місцевий господарський суд визнав правомірними доводи відповідача щодо наявності у правління компетенції на звільнення та обрання голови правління.

Щодо позиції позивача стосовно правомочності членів правління в розрізі прийняття Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", суд першої інстанції зазначив, що станом на момент прийняття спірного рішення кількісний склад правління включав в себе 13 осіб, з них 8 осіб, які були обрані рішеннями загальних зборів членів об'єднання у відповідності до чинного на момент обрання законодавства, та 5 осіб, яких було обрано рішенням загальних зборів співвласників ОСББ "Французський" від 01.10.2015р. року, оформленим протоколом №9. При цьому, жодне з рішень загальних зборів членів ОСББ "Французський", яким було обрано вісім членів правління, не оскаржувалось та не скасовано, з огляду на що суд першої інстанції дійшов висновку про правомочність правління в обраному складі станом на момент прийняття спірного рішення.

Суд першої інстанції також визнав неспроможними доводи позивача про те, що прийняття такого рішення відбулося без участі членів правління - Голошак Н.А. та Дуров А.С., оскільки дані особи не були співвласниками житлових будинків на дату проведення загальних зборів, доказів прийняття таких осіб до складу членів правління ОСББ "Французський" матеріали справи не містять.

Місцем господарським судом також зауважено, що звертаючись до суду з відповідним позовом, позивачами фактично не обґрунтовано, які саме права співвласників порушено прийняттям спірного рішення. Судом зауважено, що, фактично, порушення права може відбутися не у зв'язку з обранням голови правління, а у зв'язку з прийняттям відповідною особою рішень, які в свою чергу встановлюють права та обов'язки позивачів як співвласників будинку. Водночас, відомостей щодо оскарження таких рішень голови правління матеріали справи не містять.

В свою чергу, за твердженням суду першої інстанції, з пояснень представників сторін судом встановлено факт наявності конфлікту між певними співвласниками та головою правління, з огляду на що місцевий господарський суд дійшов висновку, що позивачі звернулися до суду не стільки за захистом свого порушеного права, скільки з метою вирішення певного конфлікту шляхом визнання недійсним спірного рішення, оскільки само по собі визнання недійсним оскаржуваного рішення правління жодним чином не відновить прав співвласників, а лише спричинить негативні наслідки для об'єднання, оскільки фактично буде поставлено під сумнів усі дії голови правління.

Надаючи оцінку доводам позивачів стосовно відсутності у спірному протоколі засідання правління особистих підписів членів правління, суд першої інстанції зазначив, що відповідний документ підписаний головою правління ОСББ "Французський" Гавриком Г.І. та містить печатку об'єднання. Підписи присутніх на засіданні правління членів відповідна копія протоколу не містить. Водночас, ані Законом України "Про ОСББ", ані Законом України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" імперативно не встановлено обов'язку членів правління підписувати протоколи засідання правління.

Місцевим господарським судом зазначено, що приймаючи до уваги, що вимога позивачів про скасування запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань в даному випадку

заявлена позивачами як похідна вимога, то в цій частині у задоволенні позову слід також відмовити.

До того ж, враховуючи висновки суду щодо відсутності порушеного права позивачів, суд першої інстанції не надавав оцінку аргументам сторін щодо дотримання строків позовної давності.

Не погодившись із даним рішенням до Південно-західного апеляційного господарського суду звернувся Кірющенко Олександра Михайловича з апеляційною скаргою в якій просить скасувати рішення Господарського суду Одеської області від 12.10.2020 у справі №916/1542/20 та прийняти постанову, якою визнати недійсним рішення Правління ОСББ «Французький», затверджене Протоколом № 31 від 29.01.2016 року, яким було обрано головою Правління ОСББ «Французький» Клімову Олену Георгіївну та уповноважено її для проведення реєстраційних дій щодо зміни керівника юридичної особи та скасувати запис номер 155 610 700060 42294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей Іриної Юріївною) про визнання Клімової Олени Георгіївни, з 01.02.2016 (відповідно до статуту) керівником та надання їй права представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори від імені юридичної особи.

~~Свої вимоги скаржник обґрунтовує тим, що при прийнятті оскаржуваного рішення, судом першої інстанції неповно та не всебічно з'ясовано обставини, що мають значення для справи, допущено посилання на недоведені обставини, що мають значення для справи та порушено норми процесуального та матеріального права, що призвело до невірної вирішення справи по суті.~~

~~Так, апелянт відзначає, що скасування поняття «членство» в ОСББ з 01.07.2015 дало право та можливість всім співвласникам ОСББ приймати будь-які рішення відносно ОСББ. Таким чином, з 01.07.2015 у відповідності з діючими Статутами ОСББ, рішення стали приймати всі співвласники ОСББ. Підтвердженням цього, як вважає апелянт, є Протокол № 9 Загальних зборів ОСББ «Французький» від 01.10.2015, в якому вказано, що загальна кількість співвласників багатоквартирного будинку складає 873 особи.~~

~~З приводу посилання суду першої інстанції на те, що станом на момент прийняття спірного рішення кількісний склад правління включав в себе 13 осіб, скаржник зазначає, що установчими зборами ОСББ «Французький» від 27.07.2011 було обрано Гаврика Григорія Івановича членом Правління ОСББ «Французький» та головою ОСББ «Французький». Протоколом № 1 від 27.07.2011 р. затверджено склад правління ОСББ «Французький» у складі 5 осіб. Протоколом № 2 від 29.09.2011 визначено інший склад членів правління ОСББ «Французький». Зокрема, обрали 7 нових членів правління, а питання по кількісному складу членів правління Загальними збори взагалі не розглядалося. Протоколом № 9 від 01.10.2016, 68,98 % співвласників дообрали до складу правління ОСББ «Французький» ще 7 нових членів правління, а питання по кількісному складу членів правління Загальними збори ОСББ «Французький» взагалі не розглядалося. Скаржник наголошує, що у відповідності до протоколів Загальних зборів ОСББ «Французький», які надало ОСББ «Французький» обрано 19 членів правління ОСББ «Французький», незважаючи на те, що Загальними зборами ОСББ «Французький» від 27.07.2011 затверджено склад правління ОСББ «Французький з 5 осіб.~~

Незважаючи на вищевикладене, як стверджує апелянт, у спірному Протоколі № 31 засідання Правління ОСББ «Французький» від 29.01.2016 вказано, що присутні 12 із 13 членів Правління, а повинно було би бути вказано 12 з 21 члена правління.

Як вказує апелянт, відносно протоколів № 2 та № 6, які надало до суду ОСББ «Французький» відсутні списки реєстрації членів ОСББ «Французький» та відомості за результатами прийнятих рішень, а також не надано будь-яких доказів про прийняття нових членів до ОСББ «Французький», в протоколі № 2 вказується, що членами ОСББ «Французький» є 48 осіб, а в протоколі № 6, вказується 121 особа. Проте, докази прийняття 73 членів ОСББ «Французький» відсутні.

За твердженням апелянта, у відповідності до Протоколу Загальних зборів ОСББ «Французький» № 9 від 01.10.2016, станом на 01.10.2016 року визначена загальна кількість співвласників ОСББ «Французький» складала 873 особи. Однак, за період з 29.01.2016 по 01.10.2016 Свідцтво право власності отримали й інші особи, співвласники ОСББ «Французький».

Посилаючись на приписи ч. 14 ст. 10 Закону України «Про ОСББ» та Закону України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» апелянт зазначає, що рішення про обрання членів правління ОСББ вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини загальної кількості співвласників. Зазначене, як вважає апелянт, свідчить, про те, що члени правління ОСББ «Французький» взагалі не мали будь-яких повноважень обирати голову правління та надавати їй будь-які повноваження, а також приймати будь-які рішення відносно діяльності ОСББ «Французький» у відповідності з нормами діючого законодавства України.

Щодо висновків суду першої інстанції про відсутність доказів прийняття Голощак Н.А. та Дурова А.С. до складу членів правління ОСББ «Французький», апелянт зазначає, що Протоколом № 9 Загальних зборів ОСББ «Французький» від 01.10.2015 року визначено, що згідно з пунктом 4 порядку денного зборів були здійснені довибори членів правління, зокрема, Голощак Н.А. та Дурова А.С. Крім того, у подальшому Голощак Н.А. та Дуров С.Ф. приймали участь у засіданнях правління ОСББ «Французький» та брали участь, як члени правління ОСББ «Французький» у роботі комісії по прийому паркінгів та корпусів будинку та підписали особисто відповідний акт передачі в експлуатацію підземно-надземних автостоянок. Однак, як наголошує апелянт, після принципових позицій Голощак Н.А. та Дурова С.Ф. відносно діяльності Клімової О.Г. на посаді голови правління ОСББ «Французький» їх перестали запрошувати на засідання правління ОСББ «Французький».

Апелянт вважає помилковим висновок суду першої інстанції з приводу того, що обрання голови правління законом не віднесено до виключної компетенції загальних зборів співвласників. Так, посилаючись на приписи ст.ст. 3, 7, 10 Закону України «Про ОСББ» апелянт відзначає, що попередній голова правління був обраний установчими зборами членом Правління ОСББ «Французький» та головою, незважаючи на те, що обрання при цьому голови правління законом до виключної компетенції загальних зборів співвласників не віднесено. Крім того, у матеріалах справи відсутні будь-які докази про надання відповідних повноважень правлінню ОСББ «Французький».

Не погоджується скажник й з твердженням суду першої інстанції про те, що рішенням загальних зборів співвласників ОСББ "Французький" від 20.10.2016, оформленим протоколом №10, затверджено статут об'єднання в новій редакції. Так,

на думку скаргинка, такої висновок суду є некоректним та безпідставним, так як не має будь якого відношення до оскаржуваного рішення правління ОСББ «Французький» від 29.01.2016. Крім того, загальні збори ОСББ «Французький» від 20.10.2016 не приймали рішення про прийняття Нової редакції Статуту ОСББ «Французький», а було оголошено перерву.

Вважає апелянт помилковим й висновок суду першої інстанції з приводу того, що чинним законодавством імперативно не встановлено обов'язку членів правління підписувати протоколи засідання правління. Так, за твердженням апелянта, рішення правління викладаються у протоколі засідання правління із зазначенням кожним з членів правління результату свого голосування, засвідченого власноручним підписом. Крім того, справжність підписів всіх членів правління на такому протоколі нотаріально засвідчується з обов'язковим використанням спеціальних бланків нотаріальних документів.

Відносно порушених прав позивачів та всіх співвласників ОСББ «Французький» у відповідності з нормами чинного законодавства України, апелянт зазначає, що позивач в жовтні 2016 особисто звертався до Клімової О.Г. з проханням надати копії діючого Статуту ОСББ «Французький». Проте, йому було відмовлено та запропоновано звернутися письмово, однак й на письмове звернення також отримано відмову. Співвласники ОСББ «Французький», також неодноразово письмово зверталися до Клімової О.Г. з проханням надати ознайомитися з протоколами Загальних зборів ОСББ «Французький» та рішеннями Правління ОСББ «Французький», однак, до цього часу Клімова О.Г. не надала можливості ознайомитися з протоколами ОСББ «Французький».

Ухвалою Південно-західного апеляційного господарського суду від 02.12.2020 відкрито апеляційне провадження по справі та призначено справу до розгляду на 19.01.2021.

Судом апеляційної інстанції отримано відзиви на апеляційну скаргу від ОСББ «Французький» та Клімової Олени Георгіївни в яких останні просять залишити апеляційну скаргу без задоволення, а оскаржуване рішення без змін.

В обґрунтування своїх заперечень відповідач та третя особа зазначають, що позиція апелянта ґрунтується виключно на спотворенні змісту чинного законодавства України та намаганні ввести суд в оману щодо обставин, позов є завідомо безпідставним, має штучний характер, поданий з метою завдання шкоди третій особі Клімовій О.Г., а апеляційна скарга при зазначених обставинах є зловживанням процесуальними правами

За твердженням відповідача та третьої особи, позивачі Шаталюк С.С. та Крицька Т.В. були особисто присутні на засіданні правління та голосували за звільнення з посади голови правління Гаврика Г.І. До того ж, позивачі проголосували за обрання головою правління Клімової О.Г. та уповноваження її на проведення реєстраційних дій щодо зміни керівника ОСББ. Будь яких зауважень з цього приводу позивачі не висували.

Відповідач та третя особа відзначають, що у відповідності до вимог чинного законодавства, обрання голови правління ОСББ було повноваженням саме правління ОСББ.

Також, відповідач та третя особа відзначають, що на загальних зборах питання обрання Голошак Н.А. та Дурова А.С. не ставилось, оскільки після перевірки правовстановлюючих документів, виявилось, що дані особи не є співвласниками багатоквартирних будинків, які входять до складу ОСББ «Французький».

До того ж, як вважають відповідач та третя особа, позивачі жодним чином

не обґрунтували яким чином обрання голови правління ОСББ «Французький» порушує їх суб'єктивні права, та яким чином поновлення повноважень попереднього голови правління поновить права позивачів.

Вважають відповідач та третя особа вірним її висновок суду першої інстанції з приводу того, що п.4.5. Статуту, який був чинним станом на час прийняття оспорюваного рішення, в частині якою передбачена виключна компетенція загальних зборів співвласників обирати голову правління прийнятий суперечлив чинному законодавству, а тому підлягали застосуванню положення Типового Статуту відповідно до яких правління зі свого складу обирає голову правління.

Стверджують відповідач та третя особа й про суперечливу поведінку позивачів. Так, Шаталюк С.С. та Крицька Т.В. були присутніми на спірному засіданні правління ОСББ та проголосували за прийняття поставлених на вирішення питань, зокрема обрання голови правління. Однак, згодом звернулися із позовом до суду про визнання такого рішення недійсним. Відтак, Шаталюк С.С. та Крицька Т.В. діють всупереч своїй попередній поведінці.

З приводу суперечливої поведінки Кірющенко О.М. відповідач та третя особа зазначають, що у позовній заяві та відповіді на відзив він зазначає, що Типовий Статут має рекомендаційний характер, а у заяві про вчинення кримінальних правопорушень поданої до прокуратури Одеської області та ГУ НП в Одеській області Кірющенко О.М. зазначив, що порушення головою правління ОСББ норм Типового Статуту є прямим умислом, який можна кваліфікувати за ознаками КК України.

Також, у відзивах на апеляційну скаргу ОСББ «Французький» та третя особам просять визнати подання позову та подання апеляційної скарги зловживанням процесуальними правами.

З цього приводу колегія суддів зазначає таке.

Відповідно до ст. 43 ГПК України учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається. 2. Залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, що суперечать завданню господарського судочинства, зокрема: 1) подання скарги на судові рішення, яке не підлягає оскарженню, не є чинним або дія якого закінчилася (вичерпана), подання клопотання (заяви) для вирішення питання, яке вже вирішено судом, за відсутності інших підстав або нових обставин, заявлення завідомо безпідставного відводу або вчинення інших аналогічних дій, спрямованих на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи чи виконання судового рішення; 2) подання декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями; 3) подання завідомо безпідставного позову, позову за відсутності предмета спору або у спорі, який має очевидно штучний характер; 4) необґрунтоване або штучне об'єднання позовних вимог з метою зміни підсудності справи, або завідомо безпідставне залучення особи як відповідача (співвідповідача) з тією самою метою; 5) укладення мирової угоди, спрямованої на шкоду правам третіх осіб, умисне неповідомлення про осіб, які мають бути залучені до участі у справі.

За приписами ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Статтею 4 ГПК України визначено, що право на звернення до господарського суду в установленому цим Кодексом порядку гарантується. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи у господарському суді, до юрисдикції якого вона віднесена законом.

Юридичні особи та фізичні особи - підприємці, фізичні особи, які не є підприємцями, державні органи, органи місцевого самоврядування мають право на звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав та законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, а також для вжиття передбачених законом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

У відповідності до ст. 42 ГПК України учасники справи мають право, зокрема оскаржувати судові рішення у визначених законом випадках.

Згідно з ст. 254 ГПК України учасники справи, особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, інтереси та (або) обов'язки, мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції.

Як вбачається з наявних матеріалів справи, позивачі скористались своїм правом на звернення до суду із відповідним позовом, а згодом один із позивачів скористався своїм правом на апеляційне оскарження рішення звернувшись із відповідною апеляційною скаргою до суду апеляційної інстанції.

Відтак, у діях позивачів та апелянта щодо подання позову та апеляційної скарги не вбачається зловживання процесуальними правами, а тому колегія суддів дійшла висновку про відмову у задоволенні заяви ОСББ «Французький» та Клімової Олени Георгіївни про визнання зловживанням процесуальними правами подання позовної заяви та апеляційної скарги.

Судом апеляційної інстанції також отримано пояснення від Кірющенка О.М. в яких останній, серед іншого, зазначає про те, що третя особа Клімова О.Г. вводить суд в оману зазначаючи про систематичне подання ним позовів до ОСББ «Французький», наведене за твердженням позивача, не відповідає дійсності та спростовується наявними матеріалами справи.

З приводу заперечень відповідача та третьої особи висловлених у відзиві на апеляційну скаргу, а саме з приводу невідповідності п.4.5. Статуту ОСББ вимогам Типового Статуту, Кірющенко О.М. зазначає, що Типовий Статут в частині обрання голови правління членами правління звужує (обмежує) права всіх співвласників багатоквартирного будинку, що є неприпустимим.

На думку Кірющенка О.М., вищим органом управління ОСББ є загальні збори, які керуючись у своїй діяльності Статутом та приписами чинного законодавства. Обрання голови правління ОСББ загальними зборами жодним чином не порушує ані приписи чинного законодавства, якими визначено, що збори є вищим органом управління ОСББ, ані Статуту.

Кірющенко О.М. вважає, що станом на час прийняття оспорюваного рішення голова правління ОСББ "Французький" міг обиратися тільки загальними зборами. Правління ОСББ розглядаючи заяву попереднього голови правління про звільнення з посади, повинно було ініціювати проведення загальних зборів у відповідності до вимог чинного законодавства та обрати нового голову правління.

До суду апеляційної інстанції також надішли пояснення від Шаталюка С.С. в яких останній просить скасувати оскаржуване рішення та прийняти нове, яким задовольнити позовні вимоги у повному обсязі.

Під час судового засідання від 22.02.2021 Кірющенко О.М., Шаталюк С.С. та його повноважний представник підтримали вимоги за апеляційною скаргою та

просили її задовольнити.

Представник ОСББ "Французький", Клімової О.Г. та Гаврика Г.І. надав пояснення у відповідності до яких просить залишити апеляційну скаргу без задоволення, а оскаржуване рішення без змін.

Відповідно до ст. 240 ГПК України у судовому засіданні оголошено вступну та резолютивну частини постанови.

Обговоривши доводи апеляційної скарги, перевіривши наявні матеріали справи на предмет їх юридичної оцінки господарським судом Одеської області та проаналізувавши застосування норм матеріального та процесуального права, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга підлягає задоволенню, виходячи з наступного.

Відповідно до приписів ст. 269 ГПК України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції досліджує докази, що стосуються фактів, на які учасники справи посилаються в апеляційній скарзі та (або) відзиві на неї. Суд апеляційної інстанції не обмежений доводами та вимогами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права.

Як вбачається з наявних матеріалів справи, рішенням установчих зборів власників квартир та нежитлових приміщень, розташованих за адресою: м. Одеса, вул. Французький бульвар, буд.22, корпус №1 та №2, оформленим протоколом №1 від 27.07.2011 створено Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", затверджено статут об'єднання (т.2 а.с.19-20).

Державним реєстратором Виконавчого комітету Одеської міської ради 02.08.2011 року було здійснено реєстрацію Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", а також нотаріально посвідченого Статуту ОСББ "Французький", який затверджено 27.07.2011 року установчими зборами власників квартир та нежитлових приміщень, розташованих за адресою: м.Одеса, вул. Французький бульвар, будинок 22, корпус № 1 і № 2. (т.2 а.с.9-18).

Рішенням загальних зборів членів ОСББ "Французький" від 18.08.2013, оформленим протоколом №8, прийнято на баланс ОСББ "Французький" корпус №4, а також викладено п.1.1. статуту в наступній редакції: Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький" створено власниками квартир, нежитлових вбудовано-прибудованих приміщень та власників паркінгів, розташованих за адресою: м.Одеса, вул. Французький бульвар, будинок 22, корпуси № 1, № 2, №3, №4, №5 відповідно до Закону України "Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (т.2 а.с.39).

Рішенням правління ОСББ "Французький" від 29.01.2016 року, оформленим протоколом №31, звільнено з посади голову правління Гаврика О.Г. та обрано головою правління ОСББ "Французький" Клімову О.Г. (т.2 а.с.66).

Державним реєстратором Реєстраційної служби Одеського міського управління юстиції 02.02.2016 внесені зміни до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах, за номером запису 15561070006042294, зміна керівника юридичної особи.

Не погоджуючись з рішенням правління ОСББ "Французький" від 29.01.2016 року, оформленим протоколом №31 (т.2 а.с.66), яким звільнено з посади голову правління Гаврика О.Г. та обрано головою правління ОСББ "Французький" Клімову О.Г., позивачі звернулись до Приморського районного суду м. Одеси з

позовною заявою, зокрема, про визнання недійсним рішення правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", що затверджене Протоколом №31 від 29.01.2016р.

Рішенням Приморського районного суду м. Одеси від 21.12.2018 у справі №522/11063/17 позов Кірющенко О.М., Шаталюк С.С., Крицької Т.В. задоволено, визнано недійсним рішення правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", затверджене Протоколом № 31 засідання Правління ОСББ "Французький" від 29.01.2016 року, яким було обрано головою Правління ОСББ "Французький" Клімову О.Г. та уповноважено її для проведення реєстраційних дій щодо зміни керівника юридичної особи; скасовано запис № 155610 700060 42294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей І.Ю.) про визнання Клімової О.Г. з 01.02.2016 (відповідно до статуту) керівником та надання їй права представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори від імені юридичною особи.

Однак, постановою Одеського апеляційного суду від 31.03.2020 рішення Приморського районного суду м. Одеси від 21 грудня 2018 року по справі №522/11063/17 скасовано, закрито провадження у справі за позовом Кірющенко О.М., Шаталюк С.С., Крицької Т.В., роз'яснено, що спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Враховуючи відповідні висновки Одеського апеляційного суду, позивачі звернулись з відповідним позовом до Господарського суду Одеської області.

Приймаючи оскаржуване рішення суд першої інстанції дійшов висновку щодо необґрунтованості заявлених позовних вимог та відмовив у їх задоволенні.

Колегія суддів Південно-західного апеляційного господарського суду з цього приводу зазначає таке.

У відповідності до ст. 385 ЦК України власники квартир та нежитлових приміщень у багатоквартирному будинку (будинках) для забезпечення експлуатації такого будинку (будинків), користування квартирами та нежитловими приміщеннями та управління, утримання і використання спільного майна багатоквартирного будинку (будинків) можуть створювати об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (будинків). Таке об'єднання є юридичною особою, що створюється та діє відповідно до закону та статуту.

Правові та організаційні засади створення, функціонування, реорганізації та ліквідації об'єднань власників жилих та нежилих приміщень багатоквартирного будинку, захисту їхніх прав та виконання обов'язків щодо спільного утримання багатоквартирного будинку регламентовані Законом України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку"

За приписами ст. 4 Законом України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (у редакції чинній станом на час прийняття оспорюваного рішення), об'єднання створюється для забезпечення і захисту прав співвласників та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання спільного майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами.

Об'єднання створюється як непідприємницьке товариство для здійснення функцій, визначених законом. Порядок надходження і використання коштів об'єднання визначається цим Законом та іншими законами України.

Статтею 7 Законом України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (у редакції чинній станом на час прийняття оспорюваного рішення) визначено, що статут об'єднання складається відповідно до типового статуту, який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної житлової політики і політики у сфері житлово-комунального господарства.

У статуті має бути визначено таке: назва і місцезнаходження об'єднання; мета створення, завдання та предмет діяльності об'єднання; статутні органи об'єднання, їхні повноваження та порядок формування; порядок скликання та проведення загальних зборів; періодичність проведення зборів; порядок голосування на зборах та прийняття рішень на них; перелік питань, для вирішення яких потрібна кваліфікована більшість голосів; джерела фінансування, порядок використання майна та коштів об'єднання; порядок прийняття кошторису, створення та використання фондів об'єднання, включаючи резервні, а також порядок оплати спільних витрат; перелік питань, які можуть вирішуватися зборами представників; права і обов'язки співвласників; відповідальність за порушення статуту та рішень статутних органів; порядок внесення змін до статуту; підстави та порядок ліквідації, реорганізації (злиття, поділу) об'єднання і вирішення майнових питань, пов'язаних з цим.

Статут може містити також інші положення, що є істотними для діяльності об'єднання та не суперечать вимогам законодавства. Включення до статуту відомостей про склад співвласників не є обов'язковим.

Положеннями ч.3 ст.13 Прикінцеві та перехідні положення Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" встановлено, що статuti об'єднань співвласників багатоквартирного будинку, затверджені до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства 27.08.2003 № 141 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України) затверджено Типовий Статут об'єднання співвласників багатоквартирного будинку.

У відповідності до Розділу III Типового Статуту органами управління об'єднання є загальні збори співвласників, правління, ревізійна комісія (ревізор) об'єднання.

Вищим органом управління об'єднання є загальні збори. Загальні збори вправі приймати рішення з усіх питань діяльності об'єднання. Загальні збори скликаються не рідше одного разу на рік.

У загальних зборах мають право брати участь усі співвласники. Інтереси співвласника, який особисто не бере участі в зборах, може представляти його представник, який у такому разі має право голосувати від імені такого співвласника. Загальні збори веде голова зборів, який обирається більшістю голосів присутніх співвласників або їх представників.

До виключної компетенції загальних зборів належать, зокрема, обрання членів правління об'єднання.

Кожний співвласник (його представник) під час голосування має кількість голосів, пропорційну до частки загальної площі квартири або нежитлового приміщення співвласника у загальній площі всіх квартир та нежитлових приміщень, розташованих у будинку.

Рішення на загальних зборах приймаються шляхом відкритого поіменного

голосування. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосували співвласники (їхні представники), які разом мають більше половини від загальної кількості голосів співвласників.

Рішення загальних зборів, прийняте відповідно до Статуту, є обов'язковим для всіх співвласників.

Рішення загальних зборів мають вищу юридичну силу щодо рішень інших органів управління об'єднання. Загальні збори своїм рішенням можуть у будь-який час скасувати або визнати таким, що втратило чинність, рішення будь-якого іншого статутного органу об'єднання, зокрема, правління та ревізійної комісії (ревізора) об'єднання.

Установчими зборами членів ОСББ "Французький" у 2011 було затверджено Статут об'єднання у Розділі 4 якого визначено статутні органи об'єднання, їх повноваження та порядок формування.

Так, у відповідності до 4.1. - 4.4. Статуту органами управління об'єднання є загальні збори його членів, правління та ревізійна комісія об'єднання. Вищим органом управління об'єднання є загальні збори, кожен член об'єднання на загальних зборах має один голос. Загальні збори скликаються проводяться згідно з вимогами цього статуту та чинного законодавства. Загальні збори правочинні, якщо на них присутні більше половини членів об'єднання.

До виключної компетенції загальних зборів членів об'єднання належить, зокрема обрання членів правління об'єднання, та голову правління (п. 4.5. Статуту).

~~У відповідності до ст. 10 Законом України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (у редакції чинній станом на час прийняття оспорюваного рішення) органами управління об'єднання є загальні збори співвласників, правління, ревізійна комісія об'єднання. Вищим органом управління об'єднання є загальні збори. Загальні збори скликаються і проводяться в порядку, передбаченому цим Законом для установчих зборів, правлінням об'єднання або ініціативною групою з не менш як трьох співвласників.~~

~~До виключної компетенції загальних зборів співвласників відноситься, зокрема, затвердження статуту об'єднання, внесення змін до нього та обрання членів правління об'єднання.~~

~~Кожний співвласник (його представник) під час голосування має кількість голосів, пропорційну до частки загальної площі квартири або нежитлового приміщення співвласника у загальній площі всіх квартир та нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку. Якщо одна особа є власником квартир (квартири) та/або нежитлових приміщень, загальна площа яких становить більш як 50 відсотків загальної площі всіх квартир та нежитлових приміщень багатоквартирного будинку, кожний співвласник має один голос незалежно від кількості та площі квартир або нежитлових приміщень, що перебувають у його власності.~~

Статутом об'єднання може бути встановлено інший порядок визначення кількості голосів, що належать кожному співвласнику на загальних зборах.

Рішення зборів співвласників є обов'язковими для всіх співвласників, включаючи тих, які набули право власності на квартиру чи нежитлове приміщення після прийняття рішення.

Застосовуючи до спірних правовідносин, за аналогією, приписи Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, які регулюють діяльність юридичних осіб (товариств), колегія суддів зазначає таке.

За приписами ст. 98 ЦК України загальні збори учасників товариства мають

право приймати рішення з усіх питань діяльності товариства, у тому числі і з тих, що належать до компетенції інших органів товариства. Рішення загальних зборів приймаються простою більшістю від числа присутніх учасників, якщо інше не встановлено установчими документами або законом.

Відповідно до статті 167 ГК України правомочність учасника (акціонера, члена) на участь в управлінні господарською організацією, зокрема, шляхом участі в загальних зборах, є однією зі складових корпоративних прав. Відтак зазначені права можуть бути визнані порушеними внаслідок недотримання порядку скликання і проведення загальних зборів, якщо учасник не зміг узяти участі у загальних зборах та/або належним чином підготуватися до розгляду питань порядку денного, зареєструватися для участі у загальних зборах тощо, у зв'язку з чим не зміг належним чином реалізувати свої права учасника (акціонера, члена).

Наведені законодавчі приписи та положення як Типового Статуту, так й Статуту ОСББ "Французький", який був дійним станом на час прийняття оскаржуваного рішення, свідчать про те, що саме загальні збори є вищим органом управління об'єднання та мають право приймати рішення з усіх питань його діяльності, у тому числі і з тих, що належать до повноважень інших органів управління об'єднання.

Отже, станом на час прийняття оскаржуваного рішення, саме загальні збори об'єднання були уповноважені на прийняття рішення щодо обрання як членів правління об'єднання, так і його голови.

Статтею 10 Законом України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (у редакції чинній станом на час прийняття оспорюваного рішення) визначено, що для керівництва поточною діяльністю об'єднання обирається правління. Правління має право приймати рішення з питань діяльності об'єднання, визначених статутом.

Правління є виконавчим органом об'єднання і підзвітне загальним зборам.

Порядок обрання та відкликання членів правління, їх кількісний склад та строки обрання встановлюються загальними зборами.

До компетенції правління відноситься: підготовка кошторису, балансу об'єднання та річного звіту; здійснення контролю за своєчасною сплатою співвласниками внесків і платежів та вжиття заходів щодо стягнення заборгованості згідно з законодавством; розпорядження коштами об'єднання відповідно до затвердженого загальними зборами об'єднання кошторису; укладення договорів про виконання робіт, надання послуг та здійснення контролю за їх виконанням; ведення діловодства, бухгалтерського обліку та звітності про діяльність об'єднання; скликання та організація проведення загальних зборів співвласників або зборів представників; призначення письмового опитування співвласників та утворення відповідної комісії для його проведення.

У відповідності до п.12 розділу III Типового Статуту виконавчим органом об'єднання є правління, яке обирається і підзвітне загальним зборам. Правління здійснює керівництво поточною діяльністю об'єднання та має право приймати рішення з питань діяльності об'єднання, визначених цим Статутом.

До компетенції правління належать: підготовка кошторису, балансу об'єднання та річного звіту; здійснення контролю за своєчасною сплатою співвласниками внесків і платежів та вжиття заходів щодо стягнення заборгованості згідно із законодавством; розпорядження коштами об'єднання відповідно до затвердженого загальними зборами об'єднання кошторису; укладення договорів про виконання робіт, надання послуг та здійснення контролю за їх виконанням; ведення

діловодства, бухгалтерського обліку та звітності про діяльність об'єднання; скликання та організація проведення загальних зборів співвласників або зборів представників; призначення письмового опитування співвласників та утворення відповідної комісії для його проведення (п.14 розділу III Типового Статуту).

Згідно з п. 4.6. Статуту ОСББ "Французький", який був дійсним станом на час прийняття оскаржуваного рішення, до компетенції правління об'єднання належить: 1) підготовка кошторису, балансу та річного звіту об'єднання; 2) здійснення контролю за своєчасною сплатою членами об'єднання внесків і платежів та вжиття заходів щодо стягнення заборгованості згідно з чинним законодавством; 3) розпорядження коштами об'єднання відповідно до затвердженого загальними зборами об'єднання кошторису, 4) укладення договорів із суб'єктами підприємництва, які виконують роботи, у тому числі будівельні, надають житлово-комунальні та інші послуги, та здійснення контролю за їх виконанням; 5) ведення діловодства, бухгалтерського обліку та звітності про діяльність об'єднання; 6) скликання та організація проведення загальних зборів членів об'єднання, або зборів представників, у тому числі які можуть бути обрані від об'єднання за рішенням загальних зборів.

Керівництво поточною діяльністю об'єднання здійснює його правління. Правління має право приймати рішення з усіх питань діяльності об'єднання за винятком тих, які належать до виключної компетенції загальних зборів. Правління є виконавчим органом об'єднання і підвітне загальним зборам (п. 4.13. Статуту).

~~Пунктом 4.14. Статуту визначено, що обрання та відкликання голови та членів правління, їх кількісний склад та терміни обрання встановлюються загальними зборами.~~

Судова колегія відзначає, що інші питання, які б відносились до повноважень правління ОСББ, ані приписи ст. 10 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", ані Типовий Статуту, ані Статут ОСББ "Французький", не містять.

~~Зокрема, станом на час прийняття оскаржуваного рішення як чинним законодавством, яке регулює спірні правовідносини, так й положеннями Типового Статуту та Статуту ОСББ "Французький" не було віднесено до повноважень правління об'єднання обрання його голови.~~

При цьому, колегія суддів відзначає, що правління об'єднання є лише його виконавчим органом і підвітне вищому органу управління об'єднання, яким є загальні збори.

Однак, спірним рішенням правління ОСББ "Французький" від 29.01.2016 правлінням було розглянуто питання щодо обрання голови правління об'єднання, вирішення якого не відноситься до його повноважень. Прийняття такого рішення віднесено до повноважень загальних зборів об'єднання згідно з ч. 9 ст. 10 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" (у редакції чинній станом на час прийняття оспорюваного рішення) та п. 4.5. Статуту ОСББ "Французький".

Таким чином, рішення, оформлене протоколом №31, від 29.01.2016, було прийнято правлінням ОСББ "Французький" без відповідних повноважень, правління об'єднання під час прийняття оскаржуваного рішення діяло всупереч Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" та Статуту ОСББ "Французький", оскільки до його повноважень прийняття рішення щодо обрання голови правління не віднесено.

Колегія суддів не погоджується із аргументами суду першої інстанції з

приводу невідповідності розділу 4 статуту ОСББ "Французький", в редакції чинній станом на час прийняття оскаржуваного рішення, приписам Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" з огляду на таке.

Так, у липні 2015 набрав чинності Закон України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", у відповідності до якого у тексті якого слова "член об'єднання" в усіх відмінках і числах замінено словом "співвласник" у відповідному відмінку і числі, слова "його членів" - словом "співвласників". Отже, всі власники житлових та нежитлових приміщень стають співвласниками, поняття членів об'єднання виключається. Згода на добровільне членство в об'єднанні не потрібна.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", усі власники квартир та нежитлових приміщень в будинку є співвласниками, у разі створення ОСББ на них розповсюджується дія Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку".

Відтак, із прийняттям змін до Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" фактично було змінено лише найменування осіб, "член об'єднання" на "співвласник".

Однак, внесення відповідних змін до Закону жодним чином не призвело до зміни правового статусу зборів об'єднання, як вищого органу управління, а також не призвело до зміни повноважень, якими чинне законодавство наділяє збори об'єднання, як вищий орган управління.

Слід також відзначити, що у наявних матеріалах справи міститься протокол загальних зборів ОСББ "Французький" від 01.10.2015 (т.4, а.с. 29-31), який свідчать про те, що до прийняття оскаржуваного рішення було проведено збори об'єднання в яких приймали участь саме співвласники багатоквартирного будинку, а не його члени.

Враховуючи наведене, колегія суддів вважає, що станом на час прийняття оскаржуваного рішення редакція статуту ОСББ "Французький" жодним чином не суперечила приписам Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та підлягала застосуванню під час вирішення спору у суді першої інстанції.

Не погоджується колегія суддів й з доводами місцевого господарського суду з приводу невідповідності розділу 4 статуту ОСББ "Французький", в редакції чинній станом на час прийняття оскаржуваного рішення, вимогам Типового Статуту у зв'язку з наступним.

У відповідності до п.п. 1, 2 Розділу III Типового статуту органами управління об'єднання є загальні збори співвласників, правління, ревізійна комісія (ревізор) об'єднання. Вищим органом управління об'єднання є загальні збори. Загальні збори вправі приймати рішення з усіх питань діяльності об'єднання. Загальні збори скликаються не рідше одного разу на рік.

До виключної компетенції загальних зборів належать: затвердження Статуту об'єднання, внесення змін до нього; обрання членів правління об'єднання; питання про використання спільного майна; затвердження кошторису, балансу об'єднання та річного звіту; попереднє (до їх укладення) погодження умов договорів, укладених на суму, що перевищує, а також договорів, предметом яких є цінні папери, майнові права або спільне майно співвласників чи їх частина; визначення порядку сплати, переліку та розмірів внесків і платежів співвласників; прийняття рішення про реконструкцію та ремонт будинку або про зведення господарських споруд;

18

визначення розміру матеріального та іншого заохочення голови та членів правління; визначення обмежень на користування спільним майном; обрання та відкликання управителя, затвердження та зміна умов договору з управителем, прийняття рішення про передачу функцій з управління спільним майном будинку повністю або частково асоціації об'єднань співвласників багатоквартирного будинку; прийняття рішень про заснування інших юридичних осіб або участь у товариствах.

Дійсно, п. 16 Розділу III Типового статуту визначено, що правління зі свого складу обирає голову правління та його заступника.

Однак, пунктами 12, 13 Типового Статуту визначено, що виконавчим органом об'єднання є правління, яке обирається і підзвітне загальним зборам. Правління здійснює керівництво поточною діяльністю об'єднання та має право приймати рішення з питань діяльності об'єднання, визначених цим Статутом. Порядок обрання та відкликання членів правління, їх кількісний склад та строки обрання встановлюються загальними зборами. Загальні збори своїм рішенням вправі в будь-який час припинити повноваження правління чи окремих його членів.

Аналогічні за змістом положення містяться у Статуті ОСББ "Французький", який був чинним станом на час прийняття оскаржуваного рішення.

Так, у відповідності до 4.2. Статуту вищим органом управління об'єднання є загальні збори, кожен член об'єднання на загальних зборах має один голос. До виключної компетенції загальних зборів членів об'єднання належить, зокрема обрання членів правління об'єднання, та голову правління (п. 4.5. Статуту).

До того ж, пунктом 4.14. Статуту визначено, що обрання та відкликання голову та членів правління, їх кількісний склад та терміни обрання встановлюються загальними зборами.

З урахуванням вищевказаного колегія суддів вважає, що положення Статуту ОСББ "Французький", який був чинним станом на час прийняття оскаржуваного рішення, жодним чином не суперечать ані вимогам Типового Статуту, ані приписам Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку".

Колегія суддів відзначає, що під час прийняття оскаржуваного рішення, жодна норма чинного законодавства не надавала повноважень правлінню об'єднання, як виконавчому органу, обирати голову правління.

Підсумовуючи вищевикладене колегія суддів вважає, що редакція Статуту ОСББ "Французький", яка була чинна станом на час прийняття оскаржуваного рішення жодним чином не суперечила ані вимогам Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", ані положенням Типового Статуту, а тому підлягала застосуванню під час розгляду справи по суті.

Отже, виходячи із положень Статуту ОСББ "Французький", приписів Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", а також положень Типового Статуту, саме загальні збори об'єднання були наділені повноваженням щодо обрання голови правління об'єднання, а тому правління об'єднання прийняло оскаржуване рішення із перевищенням своїх повноважень.

Судова колегія вважає помилковими аргументи суду першої інстанції, які ґрунтуються на положенням Статуту ОСББ "Французький" в редакції від 20.10.2016, оскільки дана редакція Статуту затверджена вже після прийняття рішення, яке оскаржується позивачами, отже не існувала станом на час його

прийняття, а тому їй не може бути застосована до спірних правовідносин.
Щодо наявності/відсутності порушеного права позивачів, колегія суддів
зазначає таке.

Так, особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку, регулює правові, організаційні та економічні відносини, пов'язані з реалізацією прав та виконанням обов'язків співвласників багатоквартирного будинку щодо його утримання та управління визначені Законом України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку".

Статтею 1 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" визначено, що управління багатоквартирним будинком це вчинення співвласниками багатоквартирного будинку дій щодо реалізації прав та виконання обов'язків співвласників, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням спільним майном багатоквартирного будинку.

У відповідності до ст. 6 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" співвласники мають право: 1) вільно користуватися спільним майном багатоквартирного будинку з урахуванням умов та обмежень, встановлених законом або рішенням співвласників; 2) брати участь в управлінні багатоквартирним будинком особисто або через представника; 3) одержувати інформацію про технічний стан спільного майна багатоквартирного будинку, умови його утримання та експлуатації, витрати на утримання спільного майна багатоквартирного будинку та надходження, отримані від його використання; 4) безоплатно одержувати інформацію про суб'єктів права власності на всі квартири та нежитлові приміщення у багатоквартирному будинку і площу таких квартир та приміщень у порядку і межах, визначених законом; 5) ознайомлюватися з рішеннями (протоколами) зборів співвласників, листками опитування, робити з них копії; 6) на відшкодування винною особою збитків, завданих спільному майну багатоквартирного будинку, у розмірі, що відповідає частці кожного співвласника; 7) інші права, визначені законом.

Згідно з ст. 10 Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" співвласники приймають рішення щодо управління багатоквартирним будинком на зборах у порядку, передбаченому цією статтею. Якщо у багатоквартирному будинку в установленому законом порядку утворено об'єднання співвласників, проведення зборів співвласників та прийняття відповідних рішень здійснюється згідно із законом, що регулює діяльність об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

До повноважень зборів співвласників належить прийняття рішень з усіх питань управління багатоквартирним будинком, у тому числі про: 1) розпорядження спільним майном багатоквартирного будинку, встановлення, зміну та скасування обмежень щодо користування ним; 2) визначення управителя та його відкликання, затвердження та зміну умов договору з управителем; 3) обрання уповноваженої особи (осіб) співвласників під час укладання, внесення змін та розірвання договору з управителем, здійснення контролю за його виконанням; 4) визначення повноважень управителя щодо управління багатоквартирним будинком; 5) проведення поточного і капітального ремонтів, реконструкції, реставрації, технічного переоснащення спільного майна багатоквартирного будинку та визначення підрядників для виконання таких робіт; 6) визначення дати та місця проведення наступних зборів співвласників; 7) визначення переліку та розміру витрат на управління багатоквартирним будинком; 8) відключення будинку від мереж (систем) централізованого постачання комунальних послуг у порядку,

встановленому законом, і визначення системи подальшого забезпечення будинку комунальними послугами, за умови дотримання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища; 9) прийняття рішення про вибір моделі організації договірних відносин з виконавцем комунальної послуги (укладення індивідуального та/або колективного договору про надання комунальної послуги).

Також, за приписами ст. 14 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" співвласник має право брати участь в управлінні об'єднанням у порядку, визначеному цим Законом і статутом об'єднання; обирати та бути обраним до складу статутних органів об'єднання; знайомитися з протоколами загальних зборів, робити з них виписки; одержувати в установленому порядку інформацію про діяльність об'єднання; вимагати від статутних органів захисту своїх прав та дотримання співвласниками правил добросусідства; одержувати в установленому статутом порядку інформацію про діяльність асоціації.

Зі змісту ст. 10 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" вбачається, що кожен співвласник багатоквартирного будинку має право на участь у зборах об'єднання та приймати відповідні рішення.

Виходячи з наведених законодавчих приписів, співвласники багатоквартирного будинку, якими є у тому числі позивачі у даній справі, мають право на управління об'єднанням, участь у зборах, прийняття відповідних рішень які ставлять на розгляд зборів та належать до їх повноважень.

Отже, прийнявши рішення, яке не належить до повноважень правління об'єднання, останнє фактично перебрало на себе функції загальних зборів та позбавило можливості співвласників багатоквартирного будинку вирішити питання яке належить до його повноважень.

З поміж іншого колегія суддів відзначає, що за приписами ч.4 ст. 10 Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" загальні збори скликаються не рідше одного разу на рік.

Однак, як свідчать наявні матеріали справи, та підтверджено учасникам справи під час судового засідання суду апеляційної інстанції, останні загальні збори ОСББ "Французький" були проведені 26.04.2017.

З приводу тверджень суду першої інстанції щодо того, що визнане недійсним оскаржуваного рішення правління жодним чином не відновить прі співвласників, а лише спричинить негативні наслідки для об'єднання, оскільки фактично буде поставлено під сумнів усі дії голови правління, колегія суду зазначає, що такі твердження суду не ґрунтуються та не підтверджуються жодними наявними у матеріалах справи доказами.

З огляду на встановлені судом апеляційної інстанції обставини щодо відсутності у правління об'єднання повноважень на прийняття рішення щодо обрання голови правління, що є самотіною та достатньою підставою для задоволення позову, незалежно від інших обставин, колегія суддів залишає її увагою інші доводи учасників справи, зокрема щодо невірної визначення кількісного складу правління, неможливості участі деяких членів правління в голосуванні під час прийняття оспорюваного рішення, суперечливої поведінки учасників справи, участі позивачів під час прийняття оспорюваного рішення, тощо.

З приводу заяви відповідача про застосування строків позовної давності колегія суддів зазначає таке.

Під час розгляду справи у суді першої інстанції відповідача просив відмовити у задоволенні позовної заяви у зв'язку із пропуском строку позовної давності.

В обґрунтування своєї заяви відповідач зазначив, що у Приморському районному суду м. Одеси розглядалась справа за позовом Кірюшенка О.М., Шаталюка С.С. та Крицької Т.В. до ОСББ "Французький" про визнання недійсним рішення правління, затвердженого протоколом №31 від 29.01.2016.

Під час розгляду даної справи, як стверджує відповідач, він неодноразово наголошував на тому, що такий спір підлягає розгляду у порядку господарського судочинства, що в подальшому було підтверджено й судом апеляційної інстанції, який закриття провадження у справі та роз'яснив позивачам, що такий спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Відтак, на переконання відповідача, позивачі були обізнані про належність спору до господарської юрисдикції та мали можливість звернутися із позовом у законодавчо визначених трирічний строк. При цьому, як наголошує відповідач, про оскаржувану постанову правління позивачі Шаталюк С.С. та Крицька Т.В. були обізнані, оскільки приймали участь у її прийнятті.

За приписами ст. 256 ЦК України позовна давність - це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

Загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки (ст. 257 ЦК України).

Статтею 261 ЦК України визначено, що перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Частинами 4 та 5 статті 267 ЦК України передбачено, що вплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною у спорі, є підставою для відмови у позові. Якщо суд визнає поважними причини пропусчення позовної давності, порушене право підлягає захисту.

За змістом частини 1 статті 261 ЦК України позовна давність застосовується лише за наявності порушення права особи. Отже, перш ніж застосовувати позовну давність, господарський суд повинен з'ясувати та зазначити в судовому рішенні, чи порушене право або охоронюваний законом інтерес позивача, за захистом якого той звернувся до суду. У разі коли такі право чи інтерес не порушені, суд відмовляє в позові з підстав його необґрунтованості. І лише якщо буде встановлено, що право або охоронюваний законом інтерес особи дійсно порушені, але позовна давність спливла і про це зроблено заяву іншою стороною у справі, суд відмовляє в позові у зв'язку зі спливом позовної давності - за відсутності наведених позивачем поважних причин її пропусчення.

Звертаючись із даним позовом до суду, позивачами разом із позовною заявою було надано заяву про поновлення процесуальних строків в якій останні просили визнати поважними причини пропуску строку на звернення до суду.

В обґрунтування такої заяви позивачі зазначили, що у червні 2017 звернулися до Приморського районного суду м. Одеси із позовною заявою до ОСББ "Французький" про визнання недійсним рішення правління, затвердженого протоколом №31 від 29.01.2016. Рішенням суду від 21.12.2018 позов було задоволено. Однак, постановою Одеського апеляційного суду від 31.03.2020 рішення Приморського районного суду м. Одеси від 21.12.2018 скасовано, провадження у справі закрито та роз'яснено позивачам, що даний спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

На переконання позивачів, з моменту звернення до суду із позовною заявою та до моменту закриття провадження у справі, вони вправі були очікувати розгляду

справи по суті. Як стверджують позивачі, вони не могли будь-яким чином вплинути на час та тривалість розгляду цієї справи, ці чинники перебували поза їх волею та бажанням. Після закриття провадження у цивільній справі, позивачі вимушені були звернутися із позовом до Господарського суду Одеської області за захистом своїм прав.

Вирішуючи питання щодо поважності причин пропуску позовної давності колегія суддів Південно-західного апеляційного господарського суду дійшла наступних висновків.

Позовна давність не є інститутом процесуального права та не може бути відновлена (поновлена) в разі її спливу, але за приписом частини 5 статті 267 ЦК України позивач вправі отримати судовий захист у разі визнання поважними причин пропуску позовної давності.

Механізм застосування позовної давності повинен бути достатньо гнучким, тобто, як правило, він мусить допускати, зокрема, можливість поновлення строку позовної давності, а також корелювати із суб'єктивним фактором, а саме - обізнаністю потенційного позивача про факт порушення його права (рішення Європейського суду з прав людини у справі «Фінікарідов проти Кіпру»).

Питання поважності причин пропуску позовної давності (наявність обставин, які з об'єктивних, незалежних підстав унеможлилювали або істотно утруднювали своєчасне подання позову) вирішується господарським судом у кожному конкретному випадку з урахуванням наявних фактичних даних про такі обставини.

При вирішенні питання про захист порушеного права, у разі пропуску позовної давності суд: а) у визначеному законом порядку встановлює наявність чи відсутність обставин, які обґрунтовують поважність причин пропуску позовної давності; б) вирішує дане питання у кожному конкретному випадку з урахуванням наявних фактичних даних про такі обставини; в) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтуються на всебічному, повному і об'єктивному розгляді в судовому процесі усіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом.

Якщо позовні вимоги господарським судом визнано обґрунтованими, а стороною у справі заявлено про сплив позовної давності, то суд зобов'язаний застосувати до спірних правовідносин положення статті 267 ЦК України та вирішити питання про наслідки такого спливу (тобто або відмовити в позові у зв'язку зі спливом позовної давності, або, за наявності поважних причин її пропуску, захистити порушене право, але в будь-якому разі вирішити спір з посиланням на зазначену норму ЦК України).

Чинним законодавством не передбачено переліку причин, які можуть бути визнані поважними для захисту порушеного права, у випадку подання позову з пропуском строку позовної давності. Тому, дане питання віднесено до компетенції суду, який безпосередньо розглядає спір.

Як вбачається з наявних матеріалів справи, оскаржуване позивачами рішення правління ОСББ "Французький" було прийнято 29.01.2016 (т.1, а.с. 21).

Не погодившись із даним рішенням, Кірющенко Олександр Михайлович, Шаталюк Станіслав Сергійович та Крицька Тамара Вікторівна 16.06.2017 звернулися до Приморського районного суду м. Одеси із відповідним позовом до ОСББ "Французький" про визнання вищевказаного рішення недійсним та скасування запису у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо зміни керівника юридичної особи (т.1, а.с. 38-41).

Рішенням Приморського районного суду м. Одеси від 21.12.2018 по справі

№522/11063/17 позов задоволено, визнано недійсним рішення правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", затверджене Протоколом №31, від 29.01.2016 та скасовано запис номер 155 610 700060 42294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей Іриною Юрївною) (т.1, а.с. 30-34).

Постановою Одеського апеляційного суду від 31.03.2020 рішення Приморського районного суду м. Одеси від 21.12.2018 по справі №522/11063/17 скасовано, провадження по справі закрито та роз'яснено позивачам, що даний спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Слід відзначити, що приймаючи рішення про закриття провадження та роз'яснюючи позивачам, що даний спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства, апеляційний суд послався на висновки викладені у постановях Великої Палата Верховного Суду від 02 жовтня 2019 року в справі №501/1571/16-ц, від 20 вересня 2018 року у справі №813/6286/15 та від 06 лютого 2019 року у справі №462/2646/17 у відповідності до яких спірні правовідносини є найбільш наближеними до спорів, пов'язаних з діяльністю або припиненням діяльності юридичної особи, а тому спір має вирішуватися за правилами господарського судочинства.

Отже, станом на час звернення до Приморського районного суду м. Одеси у червні 2017, позивачі не могли бути обізнані про наявність вказаної правової позиції Великої Палата Верховного Суду.

~~З урахуванням висновків суду апеляційної інстанції викладених у постанові від 31.03.2020, у червні 2020 Кірющенко Олександр Михайлович, Шаталюк Станіслав Сергійович та Крицька Тамара Вікторівна звернулися до Господарського суду Одеської області з позовною заявою до ОСББ "Французький" про визнання недійсним рішення правління ОСББ "Французький", затверджене Протоколом №31, від 29.01.2016 та скасування запису номер 15561070006042294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.~~

З урахуванням вищевикладеного, судова колегія вважає, що позивачами строк позовної давності було пропущено з поважних причин, що є підставою для його поновлення.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» відомості про юридичну особу, громадське формування, що не має статусу юридичної особи, та фізичну особу-підприємця вносяться до Єдиного державного реєстру на підставі: 1) відповідних заяв про державну реєстрацію; 2) документів, що подаються для проведення інших реєстраційних дій; 3) відомостей, отриманих у результаті інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром та інформаційними системами державних органів..

Пунктом 2 частини 1 статті 25 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» встановлено, що державна реєстрація та інші реєстраційні дії проводяться на підставі, зокрема, судових рішень, що набрали законної сили та тягнуть за собою зміну відомостей в Єдиному державному реєстрі, а також що надійшли в електронній формі від суду або державної виконавчої служби відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» щодо визнання повністю або частково

недійсними рішень засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу.

Так, особа, яка вважає своє право чи інтерес порушеними через подання та внесення до ЄДР недостовірних відомостей може вимагати їх захисту через корегування відомостей ЄДР та відображенні в ЄДР відповідних дійсних відомостей у спосіб, що забезпечить ефективне відновлення та захист її порушених прав та інтересів, зокрема, шляхом скасування запису в ЄДР (пункт 2 частини першої статті 25 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»). Така позиція відображена у постанові Великої Палати Верховного Суду від 04.09.2018 у справі №904/5857/17.

Виходячи із наведеного, вимоги позивачів про скасування запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо зміни керівника, є наслідком порушення вимог законодавства при прийнятті оспорюваного рішення правління об'єднання, а, отже, є зверненими до відповідача похідними вимогами від вимог про визнання такого рішення недійсним.

Таким чином, вимоги про скасування запису знаходяться в прямому причинно-наслідковому зв'язку із позовними вимогами про визнання недійсним рішення правління об'єднання, визнаними судом такими, що підлягають задоволенню, тому існують всі підстави для скасування запису від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) та задоволення позовних вимог в цій частині.

Відповідно до п.2 ч.1 ст.275 ГПК України суд апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги має право скасувати судові рішення повністю або частково і ухвалити нове рішення у відповідній частині або змінити рішення.

На підставі вищевикладеного, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга підлягає задоволенню, оскаржуване рішення скасуванню із прийняттям нового рішення про задоволення позову.

З огляду на прийняття судом апеляційної інстанції рішення про задоволення позовних вимог, та з урахуванням приписів статті 129 Господарського процесуального кодексу України, судові витрати зі сплати судового збору за подання позовної заяви та апеляційної скарги покладаються на відповідача.

Керуючись статтями 129, 269, 270, 275, 277, 281-284 Господарського процесуального кодексу України, колегія суддів, -

ПОСТАНОВИЛА.

Апеляційну скаргу задовольнити.

Рішення Господарського суду Одеської області від 12.10.2020 по справі №916/1542/20 скасувати.

Позов задовольнити.

Визнати недійсним рішення правління Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький", затверджене Протоколом №31, від 29.01.2016.

Скасувати запис номер 155 610 700060 42294 від 02.02.2016 (зміна керівника юридичної особи) в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, внесений Реєстраційною службою Одеського міського управління юстиції (Дрей Іриною Юрївною).

Стягнути з Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький" на користь Кірющенка Олександра Михайловича 2102 грн судового збору за подання позовної заяви.

Стягнути з Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький" на користь Шаталока Станіслава Сергійовича 2102 грн судового збору за подання позовної заяви.

Стягнути з Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку "Французький" на користь Кірющенка Олександра Михайловича 3153 грн судового збору за подання апеляційної скарги.

Доручити Господарському суду Одеської області видати відповідні накази із зазначенням необхідних реквізитів.

Постанова, згідно ст. 284 ГПК України, набуває законної сили з дня її прийняття і може бути оскаржена у касаційному порядку до Верховного Суду у випадках передбачених Господарським процесуальним кодексом України.

Повний текст постанови складено та підписано 01.03.2021

Головуючий суддя

Аленін О.Ю.

Суддя

Головей В.М.

Суддя

Лавриненко Л.В.

Судове рішення набрало законної сили
2021 р.
Південно-західного господарського суду

Прочито, пронумеровано
на арештний депозитний
Помічник судді: Скоробагатсько О.В.

